

AJANKOHTAISTA

HALLINNON HITAUDEN ANATOMIAN TUTKIMINEN

Kansalaiset pitävät hitautta ja pitkiä käsittelyaikoja julkisen hallinnon tavallisimpana ja jopa pahimpana pulmana. Myös tutkijat ovat kiinnittäneet asiaan huomiota. Tuttua on puhe »virkaportaisiin hautautumisesta» ja »hallinnon inertiaista». Mutta mikä on hallintohitauden olemus?

Valtionvarainministeriön järjestelyosastossa tehtiin 1984 selvitys asioiden käsittelyajoista valtionhallinnossa. Selvityksen keskeinen anti selostettiin Hallinto-lehdessä 6/1985. Selvityksessä tuli esille 126 liian hitaasti käsiteltävää asiaa. Luku on suuri, vaikka se ei katakaan koko hallintohitautta. Hitauden syitä ovat voimavaraongelmat, organisointiongelmat ja informaatio-ongelmat.

Myös Ruotsissa on hiljakkoin valmistunut selvitys käsittelyajoista julkisessa hallinnossa. Riksrevisionverket on julkaissut selvityksen nimellä *Långa handläggningstider i offentlig verksamhet* (RRV:n julkaisu P 1985:3, Huvudrapport och Kartläggning). Ruotsin selvityksessä tutkittiin 13 käsittelyajaltaan ongelmallista asiaa, muun muassa verovalitukset lääninoikeudessa, maanmittaustoimitukset, rakennuslupien haut, valtion asuntolainan haut pientaloja varten ja opintotukihakemukset. Selvityksen mukaan verovalituksen keskimääräinen käsittelyaika Ruotsissa oli 15 kk, kun se Suomessa oli vastaavana aikana 14 kk.

Suomen käsittelyaikaselvitys oli yleiskartoitus. Ruotsissa taas valittiin ennakkolta tietyt ongelmalliset asiat, joita analysoitiin tarkasti. Ruotsin selvityksessä käsittelyaika jaettiin neljään osaan: henkilötyöaika, kanslia-aika, lausuntoaika ja jonotusaika. Näistä kolme ensimmäistä ovat asian käsittelyä, kun taas jonotusaika on passiivista aikaa. Valtaosa käsittelyajan kokonaiskestosta on nimenomaan passiivista jonotusaikaa. Ruotsin raportissa on eritelty käsittelyajan jakautuminen neljään osaan tutkituissa 13 asiassa. Raportissa esitetään myös keinoja vaikuttaa käsittelyaikoihin.

Selvitykset ovat pohja, jolta voi jatkaa. Tutkijoidenkin toivoisi paneutuvan

hallintohitaiden anatomiaan. Ruotsin käsittelyaikaselvityksen teetti Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi (ESO). ESO on Ruotsin valtiovarainministeriön alainen asiantuntijakomitea, joka perustettiin 1981 tuottamaan tietoa julkisen talouden hoitoa ja budjettipolitiikkaa varten. Tehtävänä on tutkimus, joka koskee julkisen sektorin tehokkuutta ja tuottavuutta. ESO-komiteassa on jäseniä hallinnosta ja korkeakouluista, ja ESO on viiden vuoden aikana käynnistänyt yli 60 projektia ja julkaissut noin 50 raporttia. Voisikohan Suomeen syntyä tällaista tutkimusyhteistyötä?

Markku Kiviniemi